

WOJEWODA WIELKOPOLSKI
PS-III.431.13.2022.10.3

Poznań, 10 lutego 2023 r.

**Pani
Danuta Szpiler
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Słupcy**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720), zwanego dalej rozporządzeniem, zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w składzie:

- Nina Kasztelan – inspektor wojewódzki, jako kierownik zespołu kontrolującego,
- Kamila Kuklińska – inspektor wojewódzki,

działając z upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z 11 października 2022 r., znak: KN-II.0030.219.2022.1 (*zał. 1. Upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego z 11 października 2022 r.*) przeprowadził kontrolę w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy z siedzibą pod adresem: ul. Wojska Polskiego 13, 62-400 Słupca, które w dalszej części dokumentu określa się także w skrócie: „PCPR”, „Organizatorem”, „Centrum” lub „Jednostką”. Czynności kontrolne rozpoczęły się 18 października 2022 r., następnie były prowadzone w siedzibie PCPR: 19 i 20 października 2022 r. i zakończyły się 16 listopada 2022 r.

Zakres kontroli obejmował organizację i funkcjonowanie Jednostki w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Stan faktyczny został oceniony pod kątem zgodności z ww. ustawą w brzmieniu obowiązującym okresie objętym kontrolą.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Kontrolujący złożyli oświadczenia, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich od udziału w ww. kontroli (*zał. 2.-2a. Oświadczenia kontrolerów*).

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o następujące procedury i metody:

- pozyskano pisemne oświadczenia od Dyrektora PCPR - Pani Danuty Szpiler,
- pozyskano pisemne oświadczenia od koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych w ww. Jednostce na dzień kontroli,
- przeprowadzono analizę dokumentacji dotyczącej kwalifikacji wybranych osób zatrudnionych w ww. Jednostce,
- poddano analizie zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- poddano analizie zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- dokonano analizy dokumentacji wszystkich kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- zweryfikowano dokumentację prowadzoną przez PCPR dla: jednej wybranej rodziny zastępczej zawodowej, dwóch wybranych rodzin zastępczych niezawodowych, trzech wybranych rodzin zastępczych spokrewnionych,
- przeanalizowano dokumentację dzieci: „A”, „B”, „C”, „D”, „E”, „F”, „G”, „H”, „I”, „J”, „K”, przebywających w rodzinach zastępczych,
- przeanalizowano dokumentację usamodzielniających się wychowanków: „X” i „Y”.

PODCZAS KONTROLI USTALONO

PCPR działa na podstawie statutu, który stanowi załącznik do uchwały Nr XXXIV/185/09 Rady Powiatu Słupskiego z dnia 25 września 2009 r. w sprawie nadania Statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy, zmienionej uchwałą Nr XVIII/138/2012 Rady Powiatu Słupskiego z dnia 30 marca 2012 r. (*zał. 3. Kserokopia uchwały Nr Rady XXXIV/185/09 Powiatu Słupskiego z dnia 25 września 2009 r. w sprawie nadania Statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy, zał. 3a. Kserokopia uchwały Nr XVIII/138/2012 Rady Powiatu Słupskiego z dnia 30 marca 2012 r.*).

Szczegółową organizację wewnętrzną i zasady funkcjonowania PCPR określa regulamin organizacyjny, stanowiący załącznik do uchwały Nr 206/2012 Zarządu Powiatu Słupskiego z dnia 16 maja 2012 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy (*zał. 4. Kserokopia uchwały Nr 206/2012 Zarządu Powiatu Słupskiego z dnia 16 maja 2012 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy*).

Analiza ww. dokumentu wykazała iż w Rozdziale I Postanowienia ogólne, w § 1 ust. 1 nie wymieniono jednego z głównych zadań Jednostki jakim jest piecza zastępcza, które to zadanie

zostało dodane jako jedno z zadań podstawowych ww. uchwałą Nr XVIII/138/2012 w sprawie zmiany statutu. W § 6 ust. 3 Regulaminu **niezgodnie z art. 76 ust. 2 ww. ustawy** wyodrębniono Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej, zamiast zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej, jednakże nie przypisano Zespołowi konkretnych zadań, które wynikają z ww. ustawy. W § 13 ust. 2 Regulaminu, który odnosi się do § 13 ust. 1, nie przydzielono zespołowi ds. rodzinnej pieczy zastępczej, wszystkich zadań z art. 76 ust. 4 ww. ustawy, należących do jego kompetencji. Co więcej, niektóre zadania wymienione w § 13 ust. 1 a wynikające z art. 76 ust. 4 ww. ustawy zostały ograniczone lub pominięte.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie słupeckim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy, wyznaczone Zarządzeniem Nr 59/2011 Starosty Słupeckiego z dnia 29 grudnia 2011 r. (*zał. 5. Kserokopia Zarządzenia Nr 59/2011 Starosty Słupeckiego z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora pieczy zastępczej*). Jednocześnie zaznaczyć należy, iż **niezgodnie z art. 241 ust. 2 ww. ustawy** wskazano w zarządzeniu organizatora pieczy zastępczej zamiast organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, co nieprawidłowo wyznacza obszar działania powołanego podmiotu.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że uchwałą Nr 159/05 Zarządu Powiatu Słupeckiego z dnia 24 maja 2005 r., powołano panią Danutę Szpiler na stanowisko Dyrektora PCPR (*zał. 6. Kserokopia uchwały Nr 159/05 Zarządu Powiatu Słupeckiego z dnia 24 maja 2005 r. w sprawie powołania Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy, zał. 7. Kserokopia umowy o pracę z 24 maja 2005 r.*). Dyrektorka ukończyła studia wyższe licencjackie na kierunku praca socjalna oraz wyższe magisterskie na kierunku pedagogika a także studia podyplomowe z zakresu organizacji pomocy społecznej (*zał. 8.-8b. Kserokopie dyplomów ukończenia studiów licencjackich, magisterskich i studiów podyplomowych*). Kontrola wykazała, że Pani Danuta Szpiler nabyła odpowiedni staż pracy przed objęciem stanowiska (*zał. 9. Kserokopia świadectwa pracy*), w związku z powyższym jej kwalifikacje są **zgodne z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 późn. zm.)**.

W okresie objętym kontrolą w Dziale zatrudnionych było:

- dwóch koordynatorów w pełnym wymiarze czasu pracy,
- jeden koordynator w pełnym wymiarze czasu pracy od 6 czerwca 2022 r.,
- jeden, zatrudniony od 19 października 2020 r. do 30 czerwca 2021 r., na ½ etatu, a od 1 lipca 2021 r. do nadal na ¾ etatu. Koordynator ten w czasie kontroli przybywał na urlopie macierzyńskim.

Wszyscy czterej koordynatorzy legitymowali się wykształceniem wymaganym na ww. stanowisku (*zał. 10.-10a. Protokół oględzin dokumentacji kadry z 19 października 2022 r. wraz z wykazem pracowników merytorycznych z 19 października 2022 r.*). W toku kontroli koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przedstawili oświadczenia, z których wynika, że nie są oni pozbawieni władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona, że nie został na nich nałożony obowiązek alimentacyjny oraz, że nie są skazani prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe

(zał. 11.-11c., zał. 12.-12c., zał. 13.-13c. *Oświadczenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej*). Kwalifikacje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej są zatem **zgodne z art. 78 ust. 1 ww. ustawy**. Praca koordynatorów w badanym okresie nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego i nie prowadzili oni postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat (zał. 14.-14b. *Oświadczenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej*), co było **zgodne z art. 79 ust. 3 i 4 ww. ustawy**.

Poza ww. koordynatorami w skład Działu wchodzi: kierownik Zespołu, specjalista pracy socjalnej, psycholog - zatrudniony na podstawie umowy zlecenia (96 godzin w miesiącu) i pedagog, w wymiarze 1/4 etatu, przebywający od 3 września 2022 r. na urlopie macierzyńskim (zał. 10.-10a., zał. 15.-15a. *Kserokopie umów zlecenia z 4 stycznia 2021 r. i 10 stycznia 2022 r.*).

Podczas czynności kontrolnych przedłożono obowiązujący 3-letni „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Słupeckim na lata 2021-2023”. W dokumencie zawarto analizę sytuacji w zakresie pieczy zastępczej w Powiecie, plany rozwoju w tym zakresie oraz m.in. limity rodzin zastępczych zawodowych (zał. 16. *Kserokopia uchwały Nr XXXIII/207/2021 Rady Powiatu Słupckiego z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Słupeckim na lata 2021-2023*). Dokument został przyjęty ww. uchwałą 25 lutego 2021 r., co świadczy, iż od 1 stycznia do 25 lutego 2021 r., nie obowiązywał w Powiecie program rozwoju pieczy zastępczej. Brak przyjęcia obowiązującego 3-letniego programu rozwoju pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia do 25 lutego 2021 r., było **niezgodne z art. 180 pkt 1 w zw. z art. 182 ust. 1 ww. ustawy**. Wskazać należy także, że pomimo założenia w Programie, iż co roku zostanie utworzona nowa rodzina zastępcza zawodowa, ze sprawozdania za rok 2021 r. z działalności PCPR nie wynika, aby taka rodzina została utworzona, nie wskazano także przyczyn braku powstania nowej rodziny (zał. 64. *Kserokopia sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy za 2021 r.*).

Podczas kontroli Dyrektor przedłożyła dokument o nazwie „Rejestr osób pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej lub rodziny zastępczej zawodowej”, który został doręczony do właściwego sądu 18 lutego 2022 r. (zał. 17. *Kserokopia „Rejestru osób pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej lub rodziny zastępczej zawodowej” z 16 lutego 2022 r.*). Z dokumentu wynika, że PCPR posługuje się błędną nazwą rejestru, ograniczając ją jedynie do osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej, co było **niezgodne z art. 46 ust. 1 ww. ustawy**, który stanowi, że „Starosta prowadzi rejestr danych o osobach:

- 1) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.”

Starosta zatem prowadzi jeden rejestr składający się niejako z dwóch części.

Dodatkowo analiza danych wykazała, że w ww. dokumencie w miejscu dotyczącym:

- zawodu, w niektórych pozycjach brakuje informacji o zawodzie, co było **niezgodne z art. 46 ust. 2 pkt 7 ww. ustawy**,
- miejsca pracy, wpisano np. „rencistka”, co było **niezgodne z art. 46 ust. 2 pkt 8 ww. ustawy**,
- stanu zdrowia, wpisano m.in.: „dobry”, „problemy z tarczycą”, „przebyta choroba nowotworowa”, „rozedma płuc” natomiast nie dokonano wpisów stwierdzających, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, wynikające z zaświadczeń lekarskich oraz opinii o predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji. Wskazanie chociażby konkretnych dat ważności zarówno zaświadczenia lekarskiego, jak i opinii psychologicznej, ułatwiłoby weryfikację aktualności danych w rejestrze. Ograniczenie się do ogólnikowych stwierdzeń **nie jest równoznaczne z wypełnieniem zapisu art. 46 ust. 2 pkt 11 ww. ustawy**.

Z oświadczenia Dyrektora PCPR wynika, że ww. rejestr przekazywany był do sądu, co było **zgodne z art. 46 ust. 4 ww. ustawy** (*zał. 17a. Oświadczenie Dyrektora PCPR z 28 listopada 2022 r. dotyczące rejestru*). Z oświadczenia wynika, że rejestr przekazywany był do sądu za rok poprzedni, co oznacza, że nie był on przesyłany na bieżąco, po każdej zmianie danych, obejmujących rejestr. Dodać należy, że rejestr powinien być wysyłany do sądu niezwłocznie po jego uaktualnieniu, aby spełniał swój cel, jakim jest bieżąca wiedza sądu na temat możliwości Powiatu w zakresie prowadzonych niespokrewnionych z dzieckiem form rodzinnej pieczy zastępczej.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż Dyrektor został upoważniony przez Starostę Słupецkiego do prowadzenia rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka, co było **zgodne z art. 46 ust. 5 ww. ustawy** (*zał. 18. Kserokopia upoważnienia wydanego przez Starostę Słupецkiego 7 listopada 2014 r.*).

Pieczka zastępcza w Powiecie

Z wykazów wg stanu na 19 października 2022 r. wynika, że na terenie powiatu słupeckiego funkcjonowało 46 rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 67 dzieci i pełnoletnich wychowanków, w tym:

- w 3 rodzinach zastępczych zawodowych przebywało łącznie 8 dzieci i pełnoletnich wychowanków,
- w 16 rodzinach zastępczych niezawodowych przebywało łącznie 20 dzieci i pełnoletnich wychowanków,
- w 27 rodzinach zastępczych spokrewnionych przebywało łącznie 39 dzieci i pełnoletnich wychowanków

(zał. 19.-19b. Wykazy rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych, rodzin zastępczych spokrewnionych wg. stanu na 19 października 2022 r., zał. 20. Wykaz dzieci i pełnoletnich wychowanków umieszczonych w rodzinach zastępczych wg. stan na 19 października 2022 r.)

Według stanu na 19 października 2022 r. 17 dzieci z powiatu słupeckiego umieszczonych było w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów:

- gnieźnieńskiego - 5 dzieci, w tym 2 dzieci w dwóch rodzinach zastępczych spokrewnionych i 3 dzieci w 2 rodzinach zastępczych niezawodowych,
- poznańskiego - 2 dzieci, w 1 rodzinie zastępczej niezawodowej,
- Miasta Konina - 1 dziecko, w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- konińskiego - 2 dzieci, w 2 rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- pleszewskiego - 1 dziecko, w rodzinie zastępczej zawodowej,
- wrzesińskiego - 4 dzieci, w 2 rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- grodzkiego (woj. mazowieckie) - 1 dziecko, w rodzinie zastępczej niezawodowej,
- świebodzińskiego - 1 dziecko, w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

Według stanu na 19 października 2022 r., troje dzieci z powiatu słupeckiego umieszczonych było w instytucjonalnej pieczy zastępczej typu rodzinnego na terenie powiatu kaliskiego (*zał. 21. Informacja o liczbie dzieci umieszczonych w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej na terenie powiatu i poza nim wg stanu na dzień 19 października 2022 r.*).

W powiecie słupeckim funkcjonują 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze, w których na pierwszy dzień kontroli przebywało łącznie 18 wychowanków, w tym:

- w Domu dla Dzieci i Młodzieży „Szansa” z siedzibą w Kosewie - 13 wychowanków,
- w Ośrodku Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży z Interwencją Kryzysową w Łądku - 5 wychowanków.

Spośród ww. 18 wychowanków, 16 dzieci pochodziło spoza powiatu słupeckiego:

- mazowieckiego - 3 wychowanków,
- poznańskiego - 4 wychowanków,
- waleckiego - 1 wychowanek,
- pruszkowskiego - 4 wychowanków,
- słupeckiego - 4 wychowanków

(zał. 22. Wykaz dzieci przebywających w Domu dla Dzieci i Młodzieży „Szansa” z siedzibą w Kosewie oraz umieszczonych w Ośrodku Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży z Interwencją Kryzysową w Łądku z 18 października 2022 r.)

W okresie kontroli PCPR wydawał skierowania do ww. Placówek (*zał. 23.-23c. Wykazy wydanych skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych, stan na 8 listopada 2022 r., zał. 24.-24c. Kserokopie przykładowych skierowań wydanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych w okresie kontroli*), co było **zgodne z § 2 ww. rozporządzenia**.

Umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej poza powiatem słupeckim, jak i dzieci spoza powiatu słupeckiego na jego terenie, nastąpiły na podstawie porozumień zawartych pomiędzy powiatami (*zał. 25.-25a. Wykazy porozumień dotyczących umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych poza terenem powiatu słupeckiego w 2021 i 2022 r., zał. 25b.-25c. Kserokopie przykładowych porozumień między powiatami*), co było **zgodne z art. 191 ust. 1 i 5 ww. ustawy**.

W toku kontroli przedłożono wykaz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych ponad limit *(zał. 26. Wykaz dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej ponad limit z 8 listopada 2022 r.)*. Jak wynika z przedstawionej dokumentacji, w rodzinie zastępczej zawodowej przebywa jedno rodzeństwo oraz jedno dziecko niespokrewnione z pozostałymi, przy czym ustalono, iż dzieci przebywają za zgodą rodziny zastępczej oraz na podstawie pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej *(zał. 27. Kserokopia opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z 5 listopada 2019 r.)*, co było zgodne z art. 53 ust. 2 ww. ustawy.

Realizacja zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, wynikających z art. 76 ust. 4 ww. ustawy

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Podczas kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą Organizator prowadził nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz do prowadzenia rodzinnego domu dziecka poprzez działania promujące rodzicielstwo zastępcze *(zał. 28. Oświadczenie Dyrektora PCPR o sposobie prowadzenia naboru z 18 października 2022 r. wraz z przykładowymi materiałami promocyjnymi, zał. 28a. Oświadczenie Dyrektora PCPR o prowadzeniu przez Organizatora naboru kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka)*. Zatem działanie Jednostki w tym obszarze było zgodne z art. 76 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy.

2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej

W trakcie trwania czynności kontrolnych Dyrektor przedłożyła wykaz kandydatów na rodziny zastępcze w okresie objętym kontrolą *(zał. 29. Wykaz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej za 2021 r. i 2022 r. z 19 października 2022 r.)*. Z wykazu wynika, że w 2021 r. było 7 kandydatów na rodziny zastępcze a w 2022 r. 3 kandydatów. Zaznaczyć jednocześnie należy, że wśród osób, które ukończyły szkolenie i uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne do bycia rodziną zastępczą, większość została ustanowiona przez sąd rodziną zastępczą przed odbyciem szkolenia.

Procedurę kwalifikacyjną w 2021 r. ukończyło 5 osób, 2 osoby nie uzyskały kwalifikacji, natomiast w 2022 r. troje kandydatów pozostawało na dzień kontroli w procesie kwalifikacyjnym.

Szczegółowej analizie poddano akta osobowe wszystkich kandydatów, którzy w badanym okresie zadeklarowali gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i byli w trakcie szkolenia lub już je ukończyli *(zał. 30. Protokół oględzin dokumentacji dotyczącej procesu kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej z 20 października 2022 r.)*.

Ustalono, iż w przypadku XXXXXX i XXXXXX Organizator skierował kandydatów na szkolenie bez dokonania wstępnej oceny spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2, co było **niezgodne z art. 43 ww. ustawy.**

Ustalono również, iż w okresie objętym kontrolą Organizator wydał pięć zaświadczeń kwalifikacyjnych. Wydane zaświadczenia kwalifikacyjne są zgodne ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz. U. Nr 272, poz. 1609) *(zał. 31.-31a. Kserokopie przykładowych zaświadczeń kwalifikacyjnych NR 2/2022 i NR 3/2022).*

Kontrola wykazała, że wystawianie opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej Organizator zlecał psychologowi mającemu co najmniej 2-letnie doświadczenie w prowadzeniu poradnictwa rodzinnego *(zał. 15.-15a., zał. 32. Oświadczenie Dyrektora PCPR w sprawie zatrudnienia psychologa z 20 października 2022 r.),* co było **zgodne z art. 42 ust. 1 pkt 5 lit. b ww. ustawy.**

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Jak podała Dyrektor „Szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze są realizowane przez specjalistów z Ośrodka Adopcyjnego w XXXXX i odbywały się w siedzibie OA w XXXXX (...). Szkolenie odbywa się zgodnie z autorskim programem pn. CZAS NA RODZINĘ- RODZINA NA CZAS (...). Szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze odbywają się na zasadzie współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy z Wielkopolskim Ośrodkiem Adopcyjnym w XXXXX (...)” *(zał. 33. Oświadczenie Dyrektora PCPR w sprawie szkoleń dla kandydatów z 18 października 2022 r., zał. 34. Kserokopia decyzji Nr 4/2020/RZ z 8 kwietnia 2020 r., zał. 35. Kserokopia harmonogramu szkolenia dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej CZAS NA RODZINĘ - RODZINA NA CZAS, termin szkolenia 18.10.2022 r. - 13.12.2022 r.).*

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż w szkoleniu dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w 2021 r. brało udział 7 osób, w 2022 r. 3 osoby *(zał. 36. Wykaz osób, które ukończyły szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze w 2021 r., zał. 36a. Wykaz osób, które były w trakcie szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze w 2022 r.).*

Uczestnikom ww. szkolenia wydano świadectwa potwierdzające jego odbycie *(zał. 37.-37b. Kserokopie przykładowych świadectw ukończenia szkolenia: NR 1/2021 z 5 listopada 2021 r., NR 2/2021 i NR 3/2021 z 18 listopada 2021 r.).* Zatem uznano, iż działanie Jednostki w tym obszarze było **zgodne z art. 76 ust. 4 pkt 3 ww. ustawy.**

Jednakże wydane przez podmiot prowadzący szkolenie świadectwa są wspólnie dla obojga małżonków, podczas gdy z art. 44 ust. 1 ww. ustawy wynika, że każdy z kandydatów powinien posiadać powyższy dokument. Świadectwa powinny być wystawiane zatem odrębnie dla każdego z kandydatów, podobnie jak w przypadku zaświadczenia kwalifikacyjnego. Takie działanie było **niezgodne z art. 44 ust. 1 ww. ustawy.**

4. Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż Organizator w okresie objętym kontrolą zapewniał badania psychologiczne kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz rodzinom zastępczym. Badania psychologiczne przeprowadzała psycholog XXXXX zatrudniona przez Centrum *(zał. 38. Oświadczenie Dyrektora PCPR w sprawie zapewnienia badań psychologicznych kandydatom na rodziny zastępcze oraz rodzinom zastępczym z 18 października 2022 r.)*.

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że XXXXX sporządzała opinie psychologiczne o kandydatach oraz o osobach pełniących funkcje rodzin zastępczych, w zakresie ich predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w oparciu o następujące badania i narzędzia psychologiczne, tj.: wywiad, obserwację, analizę dokumentacji PCPR oraz narzędzia standaryzowane (Skala Postaw Rodzicielskich - M. Plopa, Kwestionariusz Retrospektywnej Oceny Postaw Rodziców KPR-Roc - M. Plota, Kwestionariusz Komunikacji Małżeńskiej - M. Kaźmierczak, M. Plopa, Skale Oceny Rodziny FACES IV-D.H. Olson, Test Niedokończonych Zdań - J. Rotter) *(zał. 38a. Kserokopia przykładowej opinii psychologicznej o kandydacie na rodzica zastępczego z 6 października 2021 r., zał. 38b.-38c. Kserokopie przykładowych opinii psychologicznych rodzin zastępczych z 25 stycznia 2022 r. i 9 marca 2022 r.)*. Powyższe działanie Jednostki było zatem **zgodne z art. 76 ust. 4 pkt 3a ww. ustawy**.

5. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego

W toku czynności kontrolnych ustalono, że w okresie objętym kontrolą nie organizowano szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego ze względu na brak osób zainteresowanych udziałem w szkoleniu *(zał. 39. Oświadczenie Dyrektora PCPR w sprawie szkoleń do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego z 18 października 2022 r.)*.

6. Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Organizator w okresie objętym kontrolą zapewniał rodzinom zastępczym udział w szkoleniach mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji *(zał. 40. Oświadczenie Dyrektora PCPR w sprawie szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji z 18 października 2022 r., zał. 40a.-40c. Kserokopie przykładowych list obecności ze szkoleń)*. Powyższe działania były **zgodne z art. 76 ust. 4 pkt 5 ww. ustawy**.

7. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych

W toku czynności kontrolnych ustalono, że PCPR zapewniał rodzinom zastępczym możliwość skorzystania z udziału w spotkaniach grup wsparcia *(zał. 41. Oświadczenie Dyrektora PCPR*

o zapewnieniu pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą (grupy wsparcia i rodziny pomocowe) z 18 października 2022 r.).

Ustalono, iż Centrum w 2021 r. zorganizowało pięć spotkań w ramach grup wsparcia, natomiast w 2022 r. dwa spotkania *(zał. 41a.-41f. Kserokopie list obecności grup wsparcia z 25 i 26 marca 2021 r., 3 i 8 grudnia 2021 r., 23 czerwca 2022 r. i 20 października 2022 r.).*

Ustalono także, że w okresie objętym kontrolą grupy wsparcia dla rodzin zastępczych, funkcjonujących na terenie powiatu słupeckiego prowadzone są przez psychologa XXXXX. *(zał. 41., zał. 41g.-41h. Kserokopie umów zlecenia z 24 marca 2021 r. i 2 czerwca 2022 r.).*

Zatem w tym zakresie Jednostka działała **zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 6 ww. ustawy.**

W zakresie rodzin pomocowych Dyrektor PCPR podała: *„W roku 2021 [oraz] obecnie żadna z funkcjonujących zawodowych rodzin zastępczych nie zwróciła się do tutejszego Centrum z wnioskiem o zatrudnienie rodziny pomocowej. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem na rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Anmar” z siedzibą w Słupcy wychowankowie rodzin zastępczych co roku mają możliwość skorzystania z wyjazdu na kolonie letnie i zimowe (...)”* *(zał. 41.).*

Ustalono również, że Organizator w okresie objętym kontrolą udzielił pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą poprzez zatrudnianie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. W 2021 r. i w 2022 r. z powyższego wsparcia skorzystała jedna rodzina zastępcza zawodowa *(zał. 42. Oświadczenie Dyrektora o zatrudnieniu osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich z 8 listopada 2021 r., zał. 42a.- 42b. Kserokopie umów o świadczenie usług z 26 stycznia 2021 r. i 3 stycznia 2022 r.),* co było **zgodne z art. 57 ust. 1a ww. ustawy.**

Ponadto ustalono, że Starosta Słupecki upoważnił Dyrektora PCPR do zawierania i rozwiązywania umów z osobami do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej i rodzinnym domu dziecka *(zał. 18.),* co było **zgodne z art. 57 ust. 4 ww. ustawy.**

8. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy

Jak oświadczyła Dyrektor: *„Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy w 2021 r. i w roku bieżącym nie prowadziło organizacji pracy wolontariuszy w rodzinach zastępczych”* *(zał. 43. Oświadczenie Dyrektora PCPR w sprawie organizacji pracy wolontariuszy z 18 października 2022 r.).*

9. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi

Z oświadczenia Dyrektora PCPR wynika, że Organizator w okresie objętym kontrolą realizował ww. zadanie, współpracując m.in. z: sądami, ośrodkami pomocy społecznej, instytucjami oświatowymi, placówkami opieki zdrowotnej, policją, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, w których przebywają dzieci z powiatu słupeckiego, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w XXXXX, ośrodkiem adopcyjnym a także ze Stowarzyszeniem

na rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Anmar” (zał. 44. *Oświadczenie Dyrektora PCPR o sposobie współpracy ze środowiskiem lokalnym z 18 października 2022 r.*). Powyższe było zgodne z art. 76 ust. 4 pkt 8 ww. ustawy.

10. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Jak podała Dyrektor: „Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy prowadzi poradnictwo dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, ich dzieci biologicznych, dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (...) oraz dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie powiatu słupeckiego. W zależności od potrzeb klientów poradnictwo psychologa obejmuje m.in. przeprowadzanie rozmów wspierających, motywacyjnych, psychoedukacyjnych” (zał. 45. *Oświadczenie Dyrektora PCPR w Słupcy o sposobie prowadzenia poradnictwa i terapii z 18 października 2022 r.*).

Jednocześnie ustalono, że w Centrum poradnictwo i terapia świadczona jest przez psychologa zatrudnionego w PCPR, tj. XXXXX (zał. 46. *Wykaz rodzin zastępczych objętych pomocą psychologiczną w latach 2021/2022 z 28 października 2022 r.*, zał. 47.-47f. *Zakres udzielanej pomocy psychologicznej w badanych rodzinach w latach 2021/2022*, zał. 48.-48i. *Kserokopia przykładowej dokumentacji psychologa*).

Powyższe zadanie Jednostka podejmowała zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 9 ww. ustawy, jednakże sposób dokumentowania tych działań uniemożliwia pełną ich weryfikację z uwagi na nieczytelny zapis w notatkach psychologa.

11. Zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż Organizator w okresie objętym kontrolą zapewniał nieodpłatną pomoc prawną osobom sprawującym pieczę zastępczą. Jak podała Dyrektor: „PCPR zatrudnia na umowę zlecenia radcę prawnego, który przyjmuje w siedzibie PCPR w Słupcy w każdy wtorek w godz. od 12.30 do 14.00. Zakres pomocy udzielanej przez radcę prawnego obejmuje m.in. przygotowywanie pism procesowych i rozwiązywanie problemów w szczególności z dziedziny prawa rodzinnego i cywilnego, konsultacje prawne” (zał. 49. *Oświadczenie Dyrektora PCPR o sposobie zapewnienia pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą z 18 października 2022 r.*, zał. 49a.-49b. *Kserokopie umów o świadczenie usług pomocy prawnej z 5 stycznia 2021 r. i 11 stycznia 2022 r.*). Powyższe było zatem zgodne z art. 76 ust. 4 pkt 10 ww. ustawy.

12. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że Organizator dokonywał oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej (zwanej dalej „oceną”) podczas posiedzeń, które odbywały się w siedzibie Centrum a w czasie pandemii w formie on-line. Prawidłowość dokonywania ocen przez Organizatora zbadano na podstawie analizy indywidualnej dokumentacji dzieci (...)

przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (zał. 40., zał. 46., zał. 61. *Oświadczenie Dyrektora PCPR o sposobie zapewnienia poradnictwa z 18 października 2022 r.*). Zatem powyższe działania były zgodne z art. 76 ust. 4 pkt 14 ww. ustawy.

16. Zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

Podczas czynności kontrolnych ustalono, iż Organizator w okresie objętym kontrolą zapewniał koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej udział w szkoleniach i konferencjach mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji (zał. 62. *Oświadczenie Dyrektora PCPR o zapewnieniu koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń z 18 października 2022 r.*, zał. 63.-63i. *Kserokopie przykładowych zaświadczeń uczestnictwa koordynatorów w szkoleniach*). Działania Jednostki w tym zakresie były realizowane zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 14a ww. ustawy.

17. Przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy

Ustalono, iż w okresie objętym kontrolą Organizator przedstawiał staroście i radzie powiatu sprawozdania z efektów pracy.

W trakcie kontroli inspektorom przedłożono dokumenty o nazwie „Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy za 2021 r.” i „Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy za 2020 r.” (zał. 64.-64a. *Kserokopie sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy za 2021 r. i 2020 r.*). Sprawozdania zostały przedstawione podczas sesji Rady Powiatu Słupckiego. Jednostka kontrolowana nie przedłożyła dokumentu potwierdzającego złożenie sprawozdań Staroście Słupckiemu (zał. 65. *Oświadczenie Dyrektora PCPR w Słupcy w sprawie sprawozdań z działalności PCPR w Słupcy za rok 2020 i 2021*). Analiza ww. dokumentów wykazała, że sprawozdania nie zawierają wyodrębnionej części, w której przedstawiono efekty pracy Organizatora. Powyższe narusza art. 76 ust. 4 pkt 15 ww. ustawy.

18. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

Podczas czynności kontrolnych stwierdzono, że Organizator przekazuje do ośrodka adopcyjnego informacje oraz dokumentację dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W badanym okresie zgłoszono do ośrodka adopcyjnego 2 dzieci w 2021 r. i 1 dziecko w 2022 r. (zał. 66. *Oświadczenie Dyrektora PCPR na temat zgłaszania do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną z 18 października 2022 r.*, zał. 67.-67a. *Kserokopie przykładowych pism do Wielkopolskiego Ośrodka Adopcyjnego z 26 lipca 2021 r. i 30 września 2022 r.*). Działania były zgodne z art. 76 ust. 4 pkt 16 ww. ustawy.

19. Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku

W toku czynności kontrolnych ustalono, że na terenie powiatu słupeckiego, w badanym okresie nie było sytuacji, która wymagałaby zorganizowania ww. opieki *(zał. 68. Oświadczenie Dyrektora PCPR o organizowaniu opieki nad dzieckiem z 18 października 2022 r.)*.

Realizacja zadań przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

Podczas czynności kontrolnych przedłożono wykazy rodzin objętych wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, według stanu na dzień 20 października 2022 r. Z wykazów wynika, że w okresie objętym kontrolą koordynatorzy mieli pod opieką odpowiednio: 14, 12 i 11 rodzin zastępczych *(zał. 69.-69b. Kserokopie wykazów rodzin zastępczych będących pod opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej)*, co było **zgodne z art. 77 ust. 4 ww. ustawy**.

W stosunku do dziewięciu rodzin zastępczych, nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, w których przebywają pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej, zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje w jego imieniu specjalista pracy socjalnej *(zał. 70. Wykaz rodzin zastępczych objętych pracą specjalisty pracy socjalnej w których przebywają pełnoletni wychowankowie z 19 października 2022 r.)*, co było **zgodne z art. 77 ust. 1a ww. ustawy**.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że Organizator obejmuje rodziny zastępcze opieką koordynatora na wniosek rodzin zastępczych *(zał. 71. Oświadczenie Dyrektora PCPR w sprawie wyznaczenia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z 18 października 2022 r., zał. 72. Kserokopia przykładowego wniosku o objęcie opieką koordynatora wraz z załącznikami)*. Powyższe działania Jednostki są **zgodne z art. 77 ust. 1 i 2 ww. ustawy**.

1) Udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej

Ustalono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej utrzymują regularny kontakt osobisty i telefoniczny z rodzinami zastępczymi. Świadczą pomoc rodzinom, w zależności od zgłaszanych i zdiagnozowanych problemów i potrzeb.

Pomoc rodzinom zastępczym obejmuje między innymi:

- wsparcie rodzin w rozwiązywaniu bieżących trudności,
 - wsparcie rodzin poprzez współpracę z podmiotami zewnętrznymi, w tym: sądami rodzinnymi, ośrodkami adopcyjnymi oraz szkołami
- (zał. 73. Oświadczenie Dyrektora Centrum z 18 października 2022 r., zał. 74. Przykładowe karty czynności koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej)*.

Powyższe działanie Jednostki było **zgodne z art. 77 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy**.

2) Przygotowanie we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku

Jak oświadczyła Dyrektor, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przy współudziale rodziny zastępczej i asystenta rodziny (w przypadku rodzin biologicznych objętych pracą asystenta) sporządzali plany pomocy dla każdego dziecka (*zał. 75. Oświadczenie Dyrektora PCPR o sposobie przygotowywania planu pomocy dziecku przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z 18 października 2022 r.*).

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż dla każdego dziecka sporządzany jest plan pomocy dziecku (*zał. 76.-76c. Kserokopie przykładowych planów pomocy dziecku: XXXXXXXXXXXXXXXXX*). Szczegółowa analiza planów pomocy dziecku wykazała, że skupiają się one na opisie sytuacji dziecka w sferze zdrowotnej, kontaktów z rodziną pochodzenia, edukacji - sytuacji szkolnej i rozwoju zainteresowań, rozwoju emocjonalno - społecznego, procesie usamodzielnienia. Pod każdym z obszarów jest tabela uwzględniająca rubryki: „zadania”, „termin”, „realizatorzy”, a pod nimi jest miejsce przeznaczone na „modyfikacje”.

Analiza dokumentów wykazała, iż w większości planów w rubryce dotyczącej terminu, najczęściej stosowano zapis: „bezterminowo”. Modyfikacje planów nanoszone są na plany w taki sposób, że jest utrudniona jest ich analiza. Z uwagi na brak odnotowanego terminu, do którego ma nastąpić realizacja danego działania, nie można właściwie odnieść zapisanych informacji o podjętych działaniach. Trudno też ustalić czy realizowane działania były zgodne z wytycznymi dokonanymi podczas okresowej oceny.

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Powyższe było zatem niezgodne z art. 77 ust. 3 pkt 2 w zw. z art. 129 pkt 3 ww. ustawy.

Wskazać również należy, że analizowane plany pomocy dziecku nie zawierają zapisów świadczących o zasięgnięciu opinii dziecka, co naruszało zapisy art. 4 pkt 8 ww. ustawy.

Zauważyć należy, że w przypadku, gdy rodzinie dziecka został przydzielony asystent rodziny, koordynatorzy współpracowali z nim przy przygotowywaniu planu, co potwierdza złożenie podpisu pod dokumentem przez asystenta rodziny. Jednocześnie dodać należy, że w przypadku, gdy rodzinie nie został przyznany asystent rodziny, brak jest potwierdzenia, że plan pomocy opracowany był we współpracy z podmiotem realizującym pracę z rodziną dziecka, co było niezgodne z art. 77 ust. 3 pkt 2 ww. ustawy.

3) Pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, iż koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pomagają rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu poprzez organizowanie warsztatów, szkoleń, pikników rodzinnych oraz grup wsparcia (*zał. 77. Oświadczenia*

Dyrektora z 18 października 2022 r., zał. 78. Kserokopie przykładowych kart czynności koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej).

Powyższe działania były zgodne z art. 77 ust. 3 pkt 3 ww. ustawy.

4) Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej

Ustalono, iż koordynatorzy w okresie objętym kontrolą pomagali rodzinom zastępczym oraz wychowankom w nich przebywającym w uzyskaniu dostępu do specjalistycznej pomocy m.in. psychologicznej i prawnej. Ponadto, koordynatorzy, jeśli zaistniała taka potrzeba, informowali o możliwości skorzystania ze wsparcia poradni psychologiczno - pedagogicznej. Na bieżąco rodziny zastępcze, w których przebywają osoby niepełnosprawne, informowane były o odbywających się turnusach rehabilitacyjnych oraz o możliwości skorzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego (*zał. 79. Oświadczenie Dyrektora o sposobie zapewnienia rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej z 18 października 2022 r., zał. 80. Kserokopie przykładowych kart czynności koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej*). Powyższe było zgodne z art. 77 ust. 3 pkt 4 ww. ustawy.

5) Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

Na podstawie przedłożonej dokumentacji, a także pisemnych informacji uzyskanych od koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz Dyrektora Centrum ustalono, że w okresie objętym kontrolą koordynatorzy zatrudnieni w PCPR zgłaszali do Wielkopolskiego Ośrodka Adopcyjnego w Poznaniu, dzieci z uregulowaną sytuacją prawną (*zał. 66., zał. 67.-67a., zał. 81. Oświadczenie Dyrektora PCPR o sposobie zgłaszania do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających z 18 października 2022 r.*).

W badanym zakresie działania Jednostki były zgodne z art. 77 ust. 3 pkt 5 ww. ustawy.

6) Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy

Pełnoletni wychowankowie mogą liczyć na wsparcie koordynatorów, którzy regularnie kontaktują się z wychowankami telefonicznie i osobiście w miejscu ich zamieszkania. Koordynatorzy opracowują wspólnie z wychowankami indywidualny program usamodzielnienia, pomagają w załatwianiu spraw urzędowych, udzielają wsparcia w sytuacjach trudnych i kryzysowych, informują o możliwościach związanych z procesem usamodzielnienia.

W 2021 r. Centrum zorganizowało dwa szkolenia dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, których celem było omówienie praw i obowiązków usamodzielnianych wychowanków. W 2022 r. Fundacja „One Day” przeprowadziła szkolenie w formie warsztatów, którego celem było m.in. nauka poruszania się na rynku pracy, konstruktywnej komunikacji, zdrowego stylu życia (*zał. 82. Oświadczenie Dyrektora PCPR o sposobie udzielania pomocy i wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy*

zastępczej z 18 października 2022 r., zał. 83. Kserokopie przykładowych kart czynności koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej). Zatem w badanym zakresie Jednostka działała zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 6 ww. ustawy.

7) Przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej

W toku czynności kontrolnych ustalono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przekazują Organizatorowi coroczne sprawozdania z efektów swojej pracy (*zał. 84.-84a. Kserokopie sprawozdań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej*). Działania kontrolne wykazały, że koordynator XXXXXX nie przedstawiła sprawozdania rocznego Organizatorowi za 2021 r., gdyż XX (*zał. 85. Oświadczenie Dyrektora PCPR z 20 października 2022 r.*). Działania Jednostki były **zgodne z art. 77 ust. 3 pkt 7 ww. ustawy**, a brak sprawozdania koordynatora XXXXXX z uwagi na nagłą sytuację XXXXXXXXXXXX, uznać należało za usprawiedliwiony.

Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze

Ustalono, że osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, a także placówki opiekuńczo - wychowawcze udzielane jest wsparcie Organizatora (*zał. 86. Oświadczenie Dyrektora PCPR na temat udzielanego wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej z 18 października 2022 r., zał. 87.-87a. Wykazy usamodzielnianych wychowanków instytucjonalnej formy pieczy zastępczej z rodzajem udzielonego wsparcia w 2021 r. i w 2022 r. (wg stanu na 19 października 2022 r.) z 8 listopada 2022 r., zał. 88.-88a. Wykazy usamodzielnianych wychowanków rodzinnej formy pieczy zastępczej z rodzajem udzielonego wsparcia w 2021 r. i w 2022 r. (wg stanu na 19 października 2022 r.) z 8 listopada 2022 r.*).

Prawidłowość organizowania wsparcia udzielanego wychowankom oceniono na podstawie przykładowo wybranej indywidualnej dokumentacji usamodzielnianych wychowanków, oznaczonych symbolami: XXXXXXXXXXXXXXXX (*zał. 89.-89a. Kserokopie dokumentacji dot. usamodzielnianych wychowanków: XXXXXXXX*). Stwierdzono, że osoby usamodzielniane, nie zawsze na co najmniej rok przed osiągnięciem pełnoletniości, wskazują osobę, która podejmie się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia wraz z pisemną zgodą tej osoby (*zał. 89a.*), co było **niezgodne z art. 145 ust. 2 w zw. z art. 77 ust. 3 pkt 1 oraz art. 4 pkt 6 ww. ustawy**.

Ustalono także, że wychowankowie co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, przygotowują wraz z opiekunem indywidualny program usamodzielnienia (*zał. 89.-89a.*). Ponadto, czynności kontrolne wykazały, że indywidualny program usamodzielnienia jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie (*zał. 89.-89a.*). Powyższe działania były zatem **zgodne z art. 145 ust. 4 ww. ustawy**.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że w okresie objętym kontrolą wychowankowie pieczy zastępczej otrzymali pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie

i zagospodarowanie *(zał. 87.-87a. i zał. 88.-88a.)*, co było **zgodne z art. 140 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy.**

Kontrolowana Jednostka umożliwiawała także osobom usamodzielniającym skorzystanie z poradnictwa prawnego i psychologicznego, a także wspierała w zakresie uzyskania odpowiednich warunków mieszkalnych. Ponadto, „*pod zarządem Dyrektora PCPR w Słupcy znajduje się 11 mieszkań na usamodzielnienie, z których mogą korzystać wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej (...).*” Centrum wspiera także wychowanków w uzyskaniu zatrudnienia poprzez organizowanie warsztatów m.in. z zakresu ekonomii, poruszania się po rynku pracy, przedsiębiorczości *(zał. 86.)*. Powyższe działania Jednostki były **zgodne z art. 140 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.**

Oceny rodzin zastępczych

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż Organizator dokonywał ocen rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

W 2021 r. przeprowadzono 16 ocen rodzin zastępczych, w 2022 r. - do 18 października 2022 r. - 18 ocen rodzin zastępczych *(zał. 90. Oświadczenie Dyrektora PCPR w sprawie ocen rodzin zastępczych z 18 października 2022 r., zał. 91.-91a. Wykazy ocenionych rodzin zastępczych w roku 2021 i 2022, zał. 92. Harmonogram ocen rodzin zastępczych w okresie objętym kontrolą - stan na 8 listopada 2022 r.)*.

Prawidłowość dokonywania ocen zbadano na podstawie analizy losowo wybranych ocen sześciu rodzin zastępczych *(zał. 93. Kserokopia oceny rodziny zastępczej XXXX wraz z załącznikami, zał. 93a. Kserokopia oceny rodziny zastępczej XXXX wraz z załącznikami, zał. 93b. Kserokopie ocen rodziny zastępczej XXXX wraz z załącznikami, zał. 93c. Kserokopie ocen rodziny zastępczej XXXX wraz z załącznikami, zał. 93d. Kserokopia oceny rodziny zastępczej XXX wraz z załącznikami, zał. 93e. Kserokopia oceny rodziny zastępczej XXXX wraz z załącznikami)*.

Oceny rodzin zastępczych dokonane zostały przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, co było **zgodne z art. 133 ww. ustawy.**

Z badanej dokumentacji wynika, że oceny rodzin XXXXXXXXXX zostały dokonane później niż przed upływem roku od pierwszego umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej *(zał. 93a.-93c.)*, co było **niezgodne z art. 134 ust. 1 ww. ustawy.**

W uzasadnieniach dokonanych ocen powielają się wskazania dotyczące konieczności motywowania rodzin zastępczych do udziału w różnych formach szkoleń i warsztatów adresowanych do rodziców zastępczych, które mają na celu podnoszenie kompetencji wychowawczych opiekunów zastępczych oraz zalecenia w zakresie lepszej komunikacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, psychologiem, jak i integracji środowiska rodzin zastępczych.

W odniesieniu do rodziny zastępczej XXXX ustalono, iż pierwszej oceny dokonano 23 lipca 2021 r. a kolejną ocenę przeprowadzono 4 lipca 2022 r., a więc nie po upływie roku od pierwszej oceny. Ponadto, analiza dokumentu o nazwie: „*Harmonogram ocen rodzin zastępczych w okresie objętym kontrolą - stan na 8.11.2022 r.*” *(zał. 92.)* wykazała, iż w przypadku niektórych rodzin zastępczych nie zachowano co najmniej rocznego odstępu

czasu pomiędzy pierwszą a drugą oceną oraz nie zachowano nie rzadziej niż 3-letniego terminu pomiędzy drugą a trzecią lub pomiędzy kolejnymi ocenami. Powyższe było **niezgodne z art. 134 ust. 2 ww. ustawy.**

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu w Księżce Kontroli pod numerem 1/2022.

Biorąc pod uwagę ustalenia dokonane podczas kontroli dotyczące funkcjonowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy, w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, działalność ww. Jednostki oceniono **pozytywnie mimo nieprawidłowości.**

W związku z nieprawidłowościami **wydano zalecenia pokontrolne.**

UWAGI I WNIOSKI

Mając na uwadze spostrzeżenia poczynione przez zespół inspektorów podczas kontroli, rekomenduję:

1. w corocznych sprawozdaniach z efektów pracy Organizatora, ustosunkowywać się do założeń zawartych w trzyletnim programie rozwoju pieczy zastępczej, w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej,
2. dokumentować pracę psychologa w sposób czytelny, odzwierciedlający rodzaj i zakres udzielanej pomocy,
3. niezwłocznie przekazywać do właściwego sądu opinie o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

ZALECENIA POKONTROLNE

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji zadań przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zalecam:

1. **dostosować treść Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy do obowiązujących przepisów, w szczególności w zakresie nazwy zespołu zajmującego się rodzinną pieczą zastępczą,**
2. **spowodować sprostowanie powołania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 241 ust. 2 ww. ustawy,**
3. **trzyletni powiatowy program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej przekazywać do właściwego organu Powiatu w celu jego przyjęcia, w takim czasie, aby nie było okresu, w którym Program nie obowiązuje, tj. zgodnie z art. 180 pkt 1 w zw. z art. 182 ust. 1 ww. ustawy,**

4. **prowadzić rejestr danych o osobach**, zgodnie z art. 46 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 7, 8 i 11 ww. ustawy w zw. z art. 34 ust. 7 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022, poz. 2140),
5. **kierować na szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, po przeprowadzeniu wstępnej kwalifikacji**, zgodnie z art. 43 ust. 7 ww. ustawy,
6. **wydawać zaświadczenia o odbyciu szkolenia odrębnie dla każdego z kandydatów**, zgodnie z art. 44 ust. 1 ww. ustawy,
7. **dokonywać ocen sytuacji dziecka, w składzie osób do tego niezbędnych**, zgodnie z art. 130 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy, **w terminie określonym w art. 131 ust. 1 ww. ustawy oraz uwzględniać i odnotowywać w dokumentacji opinię dziecka**, zgodnie z art. 4 pkt 8 i art. 4a ww. ustawy,
8. **przeprowadzać badania pedagogiczne kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka**, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 13 ww. ustawy,
9. **wyodrębnić w rocznym sprawozdaniu z działalności PCPR, sprawozdanie z efektów pracy Organizatora i udokumentowywać przedstawianie tego sprawozdania staroście i radzie powiatu**, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ww. ustawy,
10. **plan pomocy dziecku przygotowywać we współpracy z asystentem rodziny a gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, wskazując konkretne terminy realizacji poszczególnych zaplanowanych działań oraz dokonywać wpisów w planie w taki sposób, aby możliwa była jego analiza w odniesieniu do wytycznych zawartych w ocenie sytuacji dziecka**, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 w zw. z art. 129 pkt 3 ww. ustawy, **po zasięgnięciu opinii dziecka**, zgodnie z art. 4 pkt 8 ww. ustawy,
11. **przestrzegać terminów wyznaczania opiekuna usamodzielnienia wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej**, zgodnie z art. 145 ust. 2 w zw. z art. 77 ust. 3 pkt 1 oraz art. 4 pkt 6 ww. ustawy,
12. **dokonywać oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy, przestrzegając terminów jej dokonania**, zgodnie z art. 134 ww. ustawy.

Informacje końcowe

Niniejszy dokument sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy drugi pozostawiono w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego.

Treść wystąpienia pokontrolnego podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902), z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.), kontrolowana Jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa powyżej przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana Jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 197d ust. 1 ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 1.000 zł do 15.000 zł.

Wystąpienie pokontrolne zawiera 26 stron.

z up. Wojewody Wielkopolskiego

Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

*/- podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
klasyfikowanego certyfikatu/*

/podpis Wojewody Wielkopolskiego/

Dokument sporządziła:
Agnieszka Adamczak
p.o. Kierownika
Oddziału Rodziny
10 marca 2023 r.